

Effectieve financiële educatie

Welke rol kan het onderwijs spelen in de financiële redzaamheid van jongeren? Wijzer in geldzaken deed samen met het Nibud een literatuurstudie naar het effect van financiële educatie op het gedrag van jongeren. Het [onderzoek](https://www.wijzeringeldzaken.nl/platform-wijzeringeldzaken/publicaties/Effectieve_manieren_om_verantwoord_financieel_gedrag_te_bevorderen_januari_2017.pdf) ([https://www.wijzeringeldzaken.nl/platform-wijzeringeldzaken/publicaties/Effectieve manieren om verantwoord financieel gedrag te bevorderen januari 2017.pdf](https://www.wijzeringeldzaken.nl/platform-wijzeringeldzaken/publicaties/Effectieve_manieren_om_verantwoord_financieel_gedrag_te_bevorderen_januari_2017.pdf)) leverde enkele belangrijke inzichten op:

1. Financiële educatie kan effectief zijn, mits op de juiste manier aangepakt.
2. Weten is nog geen doen. Onderzoeken tonen aan dat wanneer financiële educatie zich alleen richt op kennisoverdracht, dit vaak niet tot ander gedrag leidt. Leerlingen vaardigheden aanleren en hen bewust te maken van de waarde van geld heeft meer effect op houding en gedrag nu én in de toekomst.
3. Financiële educatie is geen wondermiddel en staat nooit alleen. Naast educatie zijn goede regulatie, toezicht en degelijke financiële producten van groot belang. Ook opvoeding speelt een rol.

Onderstaande punten zijn van belang om financiële educatie van jongeren effectief aan te pakken:

Pak financiële educatie structureel aan

Eenmalige of kortdurende interventies zijn niet genoeg. Het is niet realistisch om te verwachten dat drie lesuren veel effect hebben op het gedrag; daarvoor is meer nodig. Een structurele aanpak houdt in dat financiële vaardigheden gedurende de hele schoolloopbaan aan de orde komen, op verschillende momenten per jaar.

Sluit aan bij de belevingswereld van jongeren

Gebruik in je lessen situaties die in het echte leven op dat moment spelen. Wanneer geleerde onderwerpen direct in de praktijk kunnen worden gebracht, neemt de effectiviteit toe.

Tip

Geef les aan de hand van levensgebeurtenissen: je eerste bijbaan, je studiekeuze, 18 jaar worden. Al deze gebeurtenissen hebben effect op je financiële situatie. Gebruik deze moment om het thema geldzaken aan de orde te stellen.

Sluit aan bij de cognitieve, sociale en psychologische ontwikkeling van kinderen en jongeren, en biedt een doorlopende leerlijn aan

Dat wil zeggen, zorg dat de leerling goed is toegerust om de stof te begrijpen en opdrachten te kunnen voltooien.

Tip

Volg de Nibud leerdoelen om te weten wat een leerling wanneer moet weten, en gebruik de themakaarten van SLO voor tips.

Integreer financiële vaardigheden in andere thema's

(Het aanleveren van) Financiële vaardigheden hoeft niet een apart schoolvak te worden, maar kan geïntegreerd worden in de lessen economie, maatschappijleer of de mentorles. Ook de actualiteit in het nieuws biedt regelmatig aanknopingspunten om in gesprek te gaan over omgaan met geld.

Betrek ouders

Het helpt om ouders te betrekken bij geldzaken. Dit kan bijvoorbeeld door middel van huiswerkopdrachten, waarbij leerlingen thuis met hun ouders in gesprek gaan. Of organiseer als school een ouderavond over pubers en geldzaken. Het Nibud biedt ook workshops aan voor ouders.

Promotieonderzoek naar effectiviteit van financiële educatie

Onderzoeker en lerarenopleider economie Aisa Amagir van de Hogeschool van Amsterdam promoveerde in 2020 op haar [onderzoek](https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2047173417719555) naar de effectiviteit van financiële educatie door ervaringsleren. Zij concludeerde dat *experiential learning* (ervaringsleren) de meest effectieve manier is om financiële kennis, houding en gedrag van scholieren te verbeteren. Bij experiential learning doen leerlingen mee aan een simulatie waarin ze fictief geld kunnen verdienen en zelf financiële beslissingen nemen. Ze leren op deze manier de impact van hun beslissingen ervaren.

Tips van Aisa: Hoe breng je financiële educatie naar een hoger plan?

- Integreer financiële educatie in het curriculum: zorg voor een **doorlopende leerlijn** met aandacht voor specifieke levensgebeurtenissen.
- Kies voor een **'holistische' benadering** in de les: breng leerlingen niet alleen feitenkennis bij, maar schenk ook aandacht aan houding en gedragsaspecten. Laat leerlingen bijvoorbeeld uitrekenen hoeveel geld ze jaarlijks aan RedBull uitgeven om gewoontegedrag in kaart te brengen.
- Combineer expliciete instructie met **ervaringsleren**: leg duidelijk uit wat je van leerlingen verwacht, maar stimuleer ze ook om na te denken over hun eigen situatie. Laat ze bijvoorbeeld een persoonlijk spaardoel formuleren en uitleggen hoe ze dat kunnen bereiken.
- Stimuleer dat leerlingen **met elkaar** over geldzaken praten: laat ze bijvoorbeeld in een groepsopdracht uitzoeken welke zorgverzekering geschikt voor ze kan zijn.